

EVIDENSBASERET KRIMINALPRÆVENTION OMTALE AF NYERE RAPPORTER OG ERFARINGER

AF FORSKNINGSCHEF BRITTA KYVSGAARD

Evidence-based practices are spreading prolifically throughout the social sciences. This fact is reflected in many literatures, including that derived from research on the effectiveness of crime prevention. The current article traces the history of the evidence-based movement, and reviews some recent literature from the field. While the idea of research-driven experiments in crime prevention makes good theoretical sense, practical experiences from United Kingdom suggest that they are extremely difficult to implement in practise.*

På store, internationale konferencer får man et tydeligt indtryk af, hvad den aktuelle trend er i den kriminologiske verden. Orker man ikke at lave statistik over emnerne på den mere end 500-session store American Society of Criminology konference, kan man i stedet frekventere den bogudstilling, der altid findes på konferencerne. Det er på mange måder også en mere givtig indgangsvinkel. Vurderet ud fra denne synsvinkel er der ikke meget tvivl om, at 'restorative justice' har været et af de helt hotte kriminologiske emner de seneste år. Et andet varmt tema er effektstudier og evidensbaseret kriminalprævention. Det er sidstnævnte, denne artikel – der kan ses som et anmeldelsesessay af bøger, der har fået lov at ligge alt for længe på anmelders bord – skal handle om.

Fra Bailey til Campbell og evidensbaseret kriminalprævention

Med evidensbaseret praksis forstås tiltag, der er baseret på en systematisk gennemgang og vurdering af forskning vedrørende effekten af netop det tiltag, der er i fokus. Begrebet stammer fra det lægevidenskabelige område, men nu spreder det sig som en steppebrand til mange andre områder.

Inden for kriminologien er den første større rapport, der systematisk gennemgår effektstudier, Lipton, Martinson og Wilks berømte og berygtede bog fra 1975: *The Effectiveness of Correctional Treatment*. Det var denne bog, der afstedkom Nothing-Works-bølgen. Der var imidlertid også inden denne bog lavet en sammenfattede oversigt over kriminologiske effektstudier (Bailey 1966). Begrebet 'evidensbaseret' er dog først dukket op på den kriminologiske arena inden for de senere år.

---

* Title in English: *Evidence-Based Crime Prevention: A Review of Recent Reports and Remarks on British Experiences*. Original in Danish.

Historien om Nothing-Works-bølgens langsomme forsvinden er vel efterhånden velkendt. I korte træk ser den således ud: Allerede i 1979 forsøgte en af forfatterne til ovennævnte bog, Robert Martinson, at mane frasen til jorden. Han havde gennemført en reanalyse af behandlingsforskningens resultater, hvilket foranledigede ham til at modificerede sine tidligere konklusioner om behandlingens ineffektivitet (Martinson 1979). Den artikel fik imidlertid ikke megen opmærksomhed. Det samme er tilfældet med en rapport fra 1980 med den ellers meget positive titel *Re-Affirming Rehabilitation* (Cullen & Gilbert 1980).

Egentlig skred i tingene skete der først med de senere, såkaldte metaanalyser af den tidligere behandlingsforskning (se fx Lipsey 1992; Lösel 1995). Ved hjælp af metaanalyser, hvor en stor mængde forskningsresultater analyseres samlet, bliver man i stand til at påvise selv små behandlingseffekter, som ellers kan fortone sig som insignifikante forandringer i de eksperimenter, der almindeligvis omfatter meget små forsøgs- og kontrolgrupper.

I 2000 dannedes så – med *Cochrane Collaboration* på det lægevidenskabelige område som forbillede – *The Campbell Collaboration Crime and Justice Group* (se <http://www.aic.gov.au/campbellcj>). Formålet er at opmuntre og koordinere systematiske sammenfatninger af effektstudier på forskellige områder inden for det kriminologiske felt, således at Campbell vil danne en database for evidensbaseret kriminalprævention.

For at kunne få en sammenfatning optaget i Campbells database kræves, at denne er baseret på en særlig protokol, der foreskriver nøje regler for sammenfatningens udformning. Dette sikrer bl.a., at hvert enkelt trin i arbejdet med sammenfatningen ekspliciteres, og at der anvendes samme metoder i alle sammenfatninger. Det kan bl.a. nævnes, at de undersøgelser, der danner grundlag for de enkelte sammenfatninger, typisk skal vægtes ud fra det anvendte design (eksperimentelt eller noneksperimentelt) og efter forsøgs- og kontrolgruppernes størrelse. Der anvendes metaanalyseteknikker, og resultaterne af en sammenfatning forventes gerne præsenteret som den gennemsnitlige effektstørrelse, beregnet på baggrund af resultaterne fra de enkelte undersøgelser i sammenfatningen.

For dem, der arbejder med og interesserer sig for effektstudier, er det nok noget af en skuffelse, at der indtil videre kun er optaget en enkelt sammenfatning i Campbells database. Denne vedrører effekten af de såkaldte '*scared straight*' programmer, som er programmer, hvor man forsøger at afskrække unge (potentielle) lovovertrædere fra at begå kriminalitet ved at lade hærdede straffasonere fortælle dem om fængselstilværelsens gru. Det har længe været kendt, at den slags afskrækkelse risikerer at have en negativ effekt, hvilket da også fastslås i Campbell rapporten: Metoden er ikke alene uden kriminalpræventiv effekt, men fremmer reelt kriminalitet. Metoden har været anvendt i Danmark og Norge, men anvendes mig bekendt ikke i dag i de nordiske lande.

Når kun denne ene sammenfatning på nuværende tidspunkt er optaget i databasen, skyldes det, at det er tidskrævende at udarbejde protokol og gennemføre de analyser, sammenfatningen bygger på. Til gengæld annoncerer Campbell med, at 38 sammenfatninger aktuelt er under udarbejdelse. Disse angår effekten af bl.a. elektronisk fodlænke, kognitive adfærdsprogrammer, overvågningskameraer, behandling af seksualforbrydere, narkotikabehandlingsprogrammer i fængsel og effekten af frihedsstraf i forhold til ikke-frihedsberøvende sanktioner. Det bliver uhyre interessant at se resultaterne af disse sammenfatninger.

Maryland-rapporten og dens efterfølger

I mellemtiden vil man kunne få et indtryk af, i hvilken retning resultaterne af sammenfatningerne vil gå, på baggrund af bl.a. den såkaldte Maryland-rapport og den bog, der følger op på resultaterne fra rapporten.

Maryland-rapporten stammer fra 1997 og er lavet efter anmodning fra den amerikanske kongres. Baggrunden var, at man ønskede oplysninger om, hvorvidt der kom noget ud af de 3 mia. \$, *Department of Justice* årligt anvendte på kriminalpræventive programmer.

Maryland-rapporten er frembragt med en imponerende hast: I løbet af bare 6 måneder fik forskerne sammenstillet og analyseret mere end 500 studier af effekten af forskellige former for kriminalpræventive tiltag. Rapporten blev oprindeligt offentliggjort på internettet, men i 2002 udkom den – i en opdateret version – som bog: *Evidence-Based Crime Prevention*, redigeret af Lawrence Sherman, David P. Farrington, Brandon C. Welsh og Doris Layton MacKenzie. Bogen skal omtales lidt nærmere her.

Den metode, der i bogen anvendes ved sammenfatning af resultater fra forskellige undersøgelser, adskiller sig fra den, der anvendes i Campbells rapporter. Der anvendes således ikke metaanalyser, men de enkelte undersøgelser vurderes ud fra en videnskabelig skala, som primært angår det anvendte design. Alene undersøgelser, der som minimum anvender et quasiekperimentelt design, hvor forsøgs- og kontrolgruppe ikke er tilfældigt udvalgte, men må antages at være sammenlignelige, accepteres som valide, men undersøgelser med mindre robuste design er dog også omfattet af rapporten. Det er lidt usikkert, hvorvidt naturlige eksperimenter anses for at være acceptable – altså den eksperimentelle situation, der opstår som følge af lovændringer m.v., hvor personer, der har været underkastet den gamle lovgivning, ses som kontrolgruppe i forhold til den (forsøgs)gruppe, der er underkastet den nye lovgivning. Det er denne form for 'eksperimenter', vi typisk har bedst mulighed for at gennemføre i vor del af verden, og som efter min vurdering giver ganske valide resultater og måske i virkeligheden mere valide resultater, end mere eller mindre kunstige forsøgssituationer kan give.

For at et tiltag betragtes som effektiv kriminalpræventivt, skal mindst to undersøgelser på ovennævnte videnskabelige minimumsniveau have påvist en statistisk signifikant præventiv effekt af tiltaget. Tilsvarende betragtes tiltag som ineffektive, hvis mindst to undersøgelser på et acceptabelt videnskabeligt niveau påviser, at tiltaget ikke medfører statistisk signifikante positive forandringer. Tiltag, der anses for at være lovende, er dem, hvor kun én undersøgelse har påvist en positiv effekt. Er der flere og modstridende undersøgelser om en bestemt form for tiltag, foretages en samlet vurdering af, i hvilken retning resultaterne peger. Men der beregnes ikke en samlet effektstørrelse som i Campbell rapporterne.

Den mere end 400 sider store bog, der omfatter over 600 undersøgelser, indeholder et væld af information. Undersøgelserne er grupperet efter syv hovedområder: Familien, skolen, lokalområdet, arbejdsmarkedet, gerningsstedet (situationel kriminalprævention), politiet og endelig domstole og kriminalforsorg. Under hvert hovedområde er undersøgelserne grupperet efter de tiltag, den enkelte undersøgelse angår. Eksempelvis omhandler undersøgelser vedrørende domstole og kriminalforsorg bl.a. effekten af inkapacitering, bøder, 'chok-tilsyn' (tilsyn, hvor lovovertræderen kortvarigt sættes i fængsel med henblik på at opnå en afskrækkende effekt), intensive tilsyn, elektronisk overvågning, de såkaldte 'boot camps', uddannelses-, trænings- og arbejdsprogrammer i fængsler, forskellige former for kognitive adfærdsprogrammer og programmer for lovovertrædere, der er narkotikamisbrugere.

I de enkelte afsnit opsummeres, i hvilket omfang de forskellige tiltag virker eller ikke virker. Desuden er der en sammenfattende oversigt over tiltag, der henholdsvis virker, ikke virker eller er lovende. I alt identificeres 29 former for programmerer som virksomme, 25 som uvirksomme (eller med negativ effekt) og 26 som lovende. I forhold til den oprindelige Maryland-rapport er der sket en øgning i antallet af såvel virksomme som uvirksomme programmer. Eksempelvis kan nævnes, at problemorienteret politiarbejde, mulitsystemisk terapi, behandling af seksualkriminelle i frihed og forbedret natbelysning på offentlige steder er kommet med som nye, virksomme tiltag, og at ikke-målrettet patruljering, ikke-målrettet øgning af politistyrken og urinprøver i fængsler er kommet med som nye, uvirksomme programmer.

Det kan være fristende bare – som her – at springe til en sådan enkel oversigt over, hvilke programmer der virker, og hvilke der ikke gør det. Det er dog tilrådeligt at studere rapporten lidt nøjere for at få et mere nuanceret svar på spørgsmålet om, hvorvidt en given form for tiltag har en kriminalpræventiv effekt. Som det også siges i rapporten, så er klassificeringen af tiltag ikke altid enkel, idet de eksperimenter og undersøgelser, der er gennemført, meget hyppigt angår flere forskellige former for indsatser. Desuden kan den indsats, der søges viden om,

være af meget varierende omfang og intensitet i forskellige undersøgelser. Hvis man derfor skal træffe beslutninger om at anvende en af de former for tiltag, bogen omtaler, er man nødsaget til at fremskaffe de oprindelige undersøgelsesrapporter, konklusionerne er baseret på, for at få en dybtgående indsigt i, hvordan forsøgene egentlig er opbygget, og hvad de konkret omfatter. Dermed er bogen først og fremmest et opslagsværk, men bestemt et meget anbefalelsesværdigt opslagsværk.

Den psykologiske tilgang

Psykologen James McGuire er en af dem, der har været med til at ændre *Nothing Works* til et *What Works*. Det var James McGuire, der i midten af 1990'erne redigerede bogen *What Works: Reducing Reoffending* – en bog der har haft ganske stor betydning for erkendelsen af, at forskellige former for behandlingsprogrammer kan nytte i arbejdet med lovovertrædere.

McGuire redigerede i 2002 endnu en bog: *Offender Rehabilitation and Treatment. Effective Programmes and Policies to Reduce Re-offending*. I sit forord funderer McGuire over, hvorvidt evidensbaseret praksis ('EBP', som det tilsyneladende allerede er døbt i England) alene er en modebevægelse, eller om den er kommet for at blive. Kritikere af bevægelsen fremholder, at de bedste videnskabelige eksperimenter typisk er gennemført under forhold, der ligger langt fra virkelighedens verden, hvorfor det er vanskeligt at bruge resultaterne i praksis, jf. også den tidligere påpejning af fordelene ved naturlige eksperimenter. McGuire er – ikke overraskende – overbevist om, at forskningen kan hjælpe os til at løse problemer.

Bogen indeholder en række kapitler, der opsummerer resultater fra nyere systematiske sammenfatninger vedrørende forskellige former for tiltag over for lovovertrædere. McGuire indleder med en oversigtsartikel, hvor han bl.a. kommer ind på forskning vedrørende effekten af straf. Han fremhæver, som også mange andre har gjort, at det er yderst sjældent, at der kan påvises positive effekter af afskrækkelsestiltag – længere straf, strengere former for straf, mere indgribende straffe, osv. Der, hvor man kan opnå positive effekter, angår forskellige former for behandling og andre former for 'opbyggelige' tiltag over for lovovertrædere. McGuire giver en oversigt over ikke mindre end 30 metaanalyser, og alle de, der angår de opbyggelige tiltag, påviser en positiv effekt, mens de, der angår afskrækkelse, har en nul- eller negativ effekt. McGuire gengiver endvidere de 18 principper for effektive tiltag over for lovovertrædere, som Andrews m.fl. (1990) har opstillet. Generelt en meget nyttig artikel.

I et andet kapitel i bogen, skrevet af bl.a. Douglas Lipton, som også var medforfatter til bogen fra 1975, der affødte *Nothing Works* doktrinet, omtales en ny metaanalyse, der omhandler effekten af terapeutisk samfund og miljøterapi.

Analysen omfatter også undersøgelser af 'social terapi', der foregår i nogle tyske fængsler. I alt 42 effektevalueringer er omfattet af analysen. Artiklen er ganske teknisk, men nogle indledende og afsluttende afsnit er dog alment tilgængelige. Det overordnede resultat af analysen er, at de anvendte former for terapier har en præventiv effekt.

Det er samme forfattergruppe, der står bag et kapitel om effekten af kognitive adfærdsprogrammer. Også her er der tale om en ny metaanalyse, der denne gang er baseret på 68 studier. Ikke overraskende viser analysen er ganske pæn positiv effekt af de kognitive programmer.

De europæiske erfaringer med behandling af lovovertrædere er tildelt et særskilt kapitel, der er skrevet af spanske forskere. Artiklen omhandler 21 nyere undersøgelser, idet forfatterne tidligere har gennemført tilsvarende analyser af tidligere europæiske effektstudier. Fire svenske studier er inkluderet i den aktuelle analyse, derudover er der en del britiske, tyske og hollandske undersøgelser. Som i de ovennævnte analyser når man også i denne frem til en overordnet positiv effekt, især af programmer, der foregår i frihed, og af programmer, der inkluderer uddannelse og/eller kognitive terapier.

I et kapitel, skrevet af David Farrington og Brandon Welsh, sammenfattes resultaterne fra forskning vedrørende præventive tiltag under opvæksten og i skolen. Det drejer sig i meget høj grad om de samme studier, som også er omfattet af ovennævnte rapport af Sherman m.fl. Det nye her er, at de også sammenfatter undersøgelser, der har foretaget costbenefitanalyser af de forskellige former for tiltag. Spørgsmålet er, i hvilket omfang en given indsats, der mindsker kriminalitet, kan svare sig ud fra rent økonomiske betragtninger. I princippet kunne man jo tænke sig, at den indsats, der skal ydes for at bekæmpe kriminaliteten, er så omkostningsfuld, at en lidt mere kynisk, lomborgsk analyse vil vise, at pengene trods alt er givet dårligt ud. Bjørn Lomborg er en dansk statistiker, der er kendt for at blande sig i miljødebatten med outrerede synspunkter. Lomborg blev også af den nuværende danske regering udnævnt som direktør for regeringens Institut for Miljøvurdering, og han arrangerede i den funktion i 2004 *Copenhagen Consensus*, hvor de fremmeste internationale forskere, først og fremmest inden for økonomi, deltog med henblik på at prioritere bekæmpelsen af de mange problemer, verden står over for. Udgangspunktet for debatten var, at der er begrænsede ressourcer, så på hvilke område – med hvilken indsats – får vi mest gavn af ressourcerne. Det er dybest set den samme tankegang, der ligger bag de costbenefitanalyser, der er kommet på banen inden for kriminologi de seneste år, jf. også nedenstående.

Det store spørgsmål er naturligvis, hvordan man beregner gevinsten ved en kriminalpræventiv indsats. Omkostningerne er forholdsvis enkle at beregne. Farrington og Welsh går ikke nærmere ind på beregningsgrundlaget, men påviser alene, at

resultaterne af costbenefitanalyserne i meget høj grad afhænger af, hvilke gevinster der inkluderes. Alle undersøgelser inkluderer besparelser for staten i form af besparelser til retsvæsenet og kriminalforsorgen. Undertiden inkluderes også besparelser for offeret, som – i lande med færre forsikrede – kan være store i tilfælde af berigelseskriminalitet. Nogle estimerer også offerets omkostninger ved personfarlig kriminalitet. For de tiltag, der angår opvækstforholdene, kan der også være inkluderet reducerede omkostninger til velfærdsydelse m.v. Generelt er der jo gerne en række afledte effekter ved mindsket kriminalitet: den dømte får et arbejde, hvilke sparer staten udgifter til socialhjælp, boligbidrag m.v., og samtidig giver staten flere skatteindkomster. Af artiklen fremgår, at selv ved alene inklusion af de grundlæggende statslige besparelser er resultatet af en costbenefitanalyse typisk positiv – også selv om omkostningerne ved opvækstforbedrende forhold gerne er dyre.

De øvrige kapitler i McGuires bog omhandler mere specifikke tiltag og interventionsstrategier, især vedrørende aggressiv adfærd, samt implementering af tiltagene. Det er sjældent, man morer sig, når man læser faglitteratur. Men det gør man helt uvægerligt, når man læser det afsluttende kapitel i bogen, der omhandler kampen mellem commonsense og videnskab. Artiklen er skrevet af to canadiske og to amerikanske forskere og er sikkert et resultat af frustration over, hvor vanskeligt det kan være for den seriøse forskning at blive hørt. I artiklen opremses bl.a. en liste over de forskellige tiltag, man anvender og har anvendt i straffesystemet, som hverken teoretisk eller empirisk kan retfærdiggøres, bl.a. *no frills prisons*. Forskerne peger på tre kilder til, at populistiske idéer – eller commonsense – har gode vilkår: Medierne og offentligheden, embedsmændene og forskerne selv. Førstnævnte faktor giver vel næsten sig selv. Embedsmændenes bidrag begrundes med, at nutidens embedsmænd i modsætning til de tidligere ikke har grundlæggende kendskab til det sagsområde, de arbejder med, men arbejder ud fra andre præmisser end de rent saglige og skifter arbejdsområde så hyppigt, at de aldrig når at beherske ét på klassisk saglig og faglig vis. *Fartcatchers*, kalder forfatterne de nye ledertyper, idet de henviser til, at dette begreb var en agtværdig betegnelse for en lakaj i det 18. århundrede. Og så kommer de ellers med stribevis af pudsige iagttagelser om disse embedsmænd. Jeg er dog – heldigvis – ikke overbevist om, at beskrivelserne er helt dækkende for den nuværende nordiske standard af embedsmænd. Med hensyn til forskernes egne bidrag til commonsense henvises til bl.a. til de mere populistiske forskere, der gerne offentligt fremsætter påstande, som der ikke er grundlag for. Kuriøst nævnes en forsker, der har foreslået, at problemet med seksualforbrydelser kan løses ved at 1) øge afstanden mellem mandlige og kvindelige *summer camps*, 2) få kvinder til at klæde sig mindre provokerende og i øvrigt lære dem, at traumaet efter en voldtægt aftager, og 3) at få seksuelle sociopater til at forstå, at deres adfærd er genetisk betinget!

Norsk/svensk bidrag

Det norske Barne- og Familiedepartementet og den svenske Statens institutionsstyrelse er gået sammen om at få udarbejdet en kundskabsoversigt over forskning vedrørende effekten af institutionsbehandling af unge med adfærdsproblemer. Oversigten, der er udkommet både i en svensk og en norsk udgave, er udarbejdet af den norske psykolog Tore Andreassen (2003).

Andreassen har sammenfattet en imponerende mængde undersøgelser og litteratur om virkningen af forskellige behandlingsformer under institutionsanbringelse. Desværre er der ikke i dag i de nordiske lande nogen veludviklet tradition med effektevalueringer. Derfor er de metaanalyser og undersøgelsen, rapporten omfatter, næsten alle gennemført i lande uden for Norden. Mange af dem indgår også i de ovennævnte rapporter.

Andreassens rapport omhandler mere og andet end effektevalueringer. Også generelle undersøgelser om unges problemadfærd samt vigtige diskussioner og redegørelser for de forskellige problemstillinger, der er ved institutionsbehandling, er inkluderet i rapporten. Hovedresultaterne af Andreassens oversigt er følgende: Kognitiv adfærdsterapi er den mest effektive behandlingsform under institutionsanbringelse. Behandlingen skal tilpasses den enkelte unges indlæringssevne og behov. Det er ikke alene den unge, indsatsen skal rettes mod, men også den unges miljø og sociale omgivelser uden for institutionen, herunder ikke mindst søge at skabe kontakt til prosociale miljøer. De unge bør sikres en vis handlefrihed for at modvirke den negative ungdomskultur, der meget let bliver resultatet af megen ydre kontrol i institutioner. Ligeledes synes enighed i personalegruppen og fællesskab om brug af behandlingsmetoder at være vigtige forudsætninger for at undgå negative ungdomskulturer. Opholdet på institutionen skal være så kortvarigt som mulig, og institutionsopholdet skal følges op af efterværn.

Ud fra Andreassens bog bliver det klart, hvor uhyre vanskeligt det er at opnå positive resultater af institutionsbehandling. Bogen må være et must på de socialpædagogiske uddannelser, men er klart også alment kriminologisk relevant.

Andre rapporter

Der er kommet mange flere rapporter, og langtfra alle er indforskrevet til tidsskriftet. En bog af Welsh, Farrington og Sherman fra 2001 om costbenefitanalyser er tidligere anmeldt i tidsskriftet (Mathiesen 2001), og én om effekten af tiltag under tilsyn og over for unge lovovertrædere (Ros Burnett and Colin Roberts (eds.): *What Works in Probation and Youth Justice. Developing Evidence-Based Practice*) er under anmeldelse. Se også Kerstin Svensson anmeldelse af Joan Petersilias bog om løsladte fanger i dette nummer af tidsskriftet.

Willan Publishing Company reklamerer med, at *Handbook of Crime Prevention and Community Safety* er under udgivelse. I erkendelse af, at anmeldelser i dette tidsskrift ofte er noget forsinkede, kan det være rimeligt at annoncere bogens komme allerede nu. Det er en moppedreng på 784 sider, som sikkert vil interessere mange af tidsskriftets læsere. Vurderet ud fra titler og forfattere vil rapporten først og fremmest angå situationel kriminalprævention. Samme forlag er også ved at udgive en bog om *The Effects of Imprisonment*. Rapporten ser ud til at ville indeholde resultater fra nogle af de mange fængselsstudier, der er under gennemførelse i England. Det er langt fra tale om en bog, der alene angår fængselsstraffens individualpræventive effekt, men nok så meget straffens psykologiske effekt på de indsatte.

Nævnes skal også de studier, *Washington State Institute for Public Policy* gennemfører. Instituttet bistår lovgivningsmagten i staten Washington og blev i slutningen af 1990'erne anmodet om at finde ud af, hvad staten får ud af alle de penge, der anvendes på kriminalprævention. De beregninger, instituttet gennemfører, er baseret på costbenefitanalyser. Instituttets første rapport blev offentliggjort på dets hjemmeside i 1999, og siden er rapporten opdateret et par gange, senest i september 2004 (se www.wsipp.wa.gov). Størstedelen af de programmer, der angår præventive tiltag over for unge lovovertrædere, har et plus på bundlinien. Det program, der giver størst gevinst i forhold til udgifter, er et kognitivt adfærdsprogram, *Dialectical Behavior Therapy*, som er et program, der oprindeligt var udarbejdet til unge med psykiske problemer. Det sigter på at forbedre den unges evne til at klare vanskelige situationer, at motivere dem til at ændre problemadfærd og at sikre, at nyerhvervede evner bruges i dagligdagen. Forholdet mellem omkostninger og gevinst ved dette program er 1:38.

Som en udløber af den voksende interesse for effektstudier blev der i 1999 dannet et *Academy of Experimental Criminology*, som sigter på at fremme den eksperimentelle kriminologi (se www.crim.upenn.edu/aec). I år er akademiet begyndt at udgive et tidsskrift, *Journal of Experimental Criminology*, som naturligvis først og fremmest offentliggør artikler vedrørende resultater fra forskellige former for eksperimenter. Det kan nævnes, at der i første nummer af tidsskriftet indgår en metaanalyse vedrørende behandling af seksualforbrydere. Analysen, der omfatter 69 undersøgelser, viser, at behandlede seksualforbrydere har 37 pct. lavere recidiv end ikke-behandlede seksualforbrydere (Lösel & Schmucker 2005). Det er de kognitive programmer og andre typer af adfærdsprogrammer, der er virksomme, mens der ikke kan påvises en effekt af andre former for psykologiske tiltag.

Praktiske erfaringer

Af ovenstående kan man nok få det indtryk, at der er gennemført vældig mange effektevalueringer. Reelt er der gennemført relativt få egentlige videnskabelige eva-

lueringer, og mange af disse går igen i de forskellige metaanalyser. For at få mere sikre svar på, hvad der virker, og hvad der ikke virker, er der derfor brug for mange flere videnskabelige eksperimenter.

Det er imidlertid lettere sagt end gjort. Den hidtil nok mest dyrekøbte erfaring på dette felt er det *Crime Reduction Programme*, som den britiske regering søsatte i 1999. Planen var, at programmet skulle vare i 10 år, og der var afsat ikke mindre end 400 mio. £ til formålet (Maguire 2004). Programmet omfattede en lang række forskellige former for initiativer, og hensigten var, at der skulle gennemføres videnskabelige evalueringer af de forskellige tiltag for at få indsigt i, hvilke initiativer der senere skulle anvendes i større målestok. Der var således klart lagt op til en evidensbaseret praksis på det kriminalpræventive område.

Der viste sig imidlertid hurtigt problemer. De politiske forventninger til programmet var således ikke afstemt med den forskningsmæssige realitet, som indebærer, at det varer år, inden der kan præsenteres endelige resultater af et forsøg. Politikerne forventede hurtige resultater, og da den anmeldte kriminalitet tilfældigvis steg kort efter programmets implementering, blev visse elementer af programmet skåret bort. Da det senere stod klart, at der var implementeringsproblemer med flere programmer, og at det kun i begrænset omfang ville være muligt at opnå klare, videnskabelige resultater, var politikerne hurtige til at lukke for pengestrømmen, og stort set hele programmet blev lukket ned efter tre år i stedet for efter 10 (ibid.).

I tidsskriftet *Criminal Justice*, årg. 4, bind 3, diskuteres i en række artikler, hvad der gik galt med dette meget ambitiøse kriminalpræventive projekt. Ud over de politiske krav om hurtige resultater har der også været mange problemer med at få forskellige myndigheder til at samarbejde, at få implementeret forsøgene som planlagt og at få tilstrækkelige gode data til evalueringerne. Problemerne drejer sig dybest set om at få forskellige kulturer med forskellige opfattelser og arbejdsmetoder til at arbejde sammen og forstå de krav, forskningen stiller til videnskabelige eksperimenter.

Nyttige kriminologer

"Jeg skal ikke lægge skjul på, at kriminologien på sit nuværende stade næppe er i stand til at give praktikerne det sesam, der i de enkelte tilfælde lukker op for gåderne i det menneskelige sind eller viser ham vejen til den rigtige dom og behandling." (Hurwitz 1947, s. 313).

Kriminologien er opstået som en hjælpevidenskab til strafferetten. Den skulle være nyttig – give svaret på de problemer, man stod overfor, ved at anvise den rette (effektive) sanktion til de enkelte lovovertrædere, jf. citatet af Stefan Hurwitz, grundlægger af det kriminalistiske institut i Danmark.

Nyttiggørelsen af kriminologien står i dag mere i fokus end antagelig nogen sinde tidligere. Samtidig er der, siden Hurwitz skrev disse ord, ophobet en betydelig viden om, hvad der virker, og hvad der ikke gør det.

Den interesserede vil kunne høre meget mere om dette på den temadag, Dansk Kriminalistforening arrangerer d. 2. november 2005, jf. bagsiden af dette blad (se også www.ntfk.dk).

Litteratur:

- Andreassen, T. 2003. *Institutionsbehandling av ungdomar*. Stockholm: Gothia.
- Andrews, D.a., I. Zinger, R.D. Hoge, J. Bonta, P. Gendreau & F.T. Cullen. 1990. "Does Correctional Treatment Work?" *Criminology*, vol. 28, pp. 369-404.
- Bailey, W.G. 1966. "Correctional Outcome: An Evaluation of 100 Reports." *Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*, vol. 57, pp. 153-160.
- Cullen, F. T. and K. E. Gilbert. 1982. *Re-Affirming Rehabilitation*. Cincinnati: Anderson.
- Hurwitz, S. 1947. "Kriminologisk forskning och utbildning". *De Nordiska Kriminalistforeningarnas Årsbok 1946-47*: 302-313.
- Lipsey, M.W. 1995. "What do we learn from 400 Research Studies on the Effectiveness of Treatment with Juvenile Delinquents." In J. McGuire (ed.): *What Works: Reducing Reoffending*. Chichester: John Wiley and Sons, pp. 63-78.
- Lipton, D., R. Martinson and J. Wilks. 1975. *The Effectiveness of Correctional Treatment*. New York: Praeger.
- Lösel, F. 1995. "The Efficacy of Correctional Treatment: A Review and Synthesis of Meta-evaluations." In J. McGuire (ed.): *What Works: Reducing Reoffending*. Chichester: John Wiley and Sons, pp. 79-111.
- Lösel, F. & M. Schmucker. 2005. "The Effectiveness of Treatment for Sexual Offenders: A Comprehensive Meta-Analysis." *Journal of Experimental Criminology*, vol. 1, pp. 117-146.
- Martinson, Robert. 1979. "New Findings, New Views: A Note of Caution Regarding Sentencing Reform." *Hofstra Law Review* 7: 243-258.
- Mathiesen, C. 2001. "Anmeldelse af Brandon C. Welsh, David P. Farrington & Lawrence W. Sherman: Costs and Benefits of Preventing Crime." *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, årgang 88, s. 353-356.
- Maguire, M. 2004. "The Crime Reduction Programme in England and Wales". *Criminal Justice*, vol. 4, pp. 213-237.
- McGuire, J. (ed.). 1995. *What Works: Reducing Reoffending*. Chichester: John Wiley and Sons.
- McGuire, J. (ed.). 2002. *Offender Rehabilitation and Treatment. Effective Programmes and Policies to Reduce Re-offending*. Chichester: John Wiley and Sons.
- Sherman, L., D. P. Farrington, B. C. Welsh & D. L. MacKenzie (eds.). 2002. *Evidence-Based Crime Prevention*. London and New York: Routledge.

Adresse:

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
DK-1216 København K.